

Förutsägbar politisk debatt

Mer och bättre av det mesta var det generella budskapet från partierna

Vilka är de sjukvårdspolitiska skiljelinjerna inför valet 2006?

Den frågan utgjorde rubriken på den politiska debatt som hölls på Riksstämman i förra veckan. De gamla vanliga, är svaret.

II – Släpp fram entreprenörskap, även inom vården, sa Kenneth Johansson (c)
– Vi tycker inte att det ska finnas vinstintressen i vården. Vården ska inte vara styrd av marknadstänkande utan av behov, sa Ingrid Burman (v).

– Det är för lite diskussion om kvalitet i dag. Vi vill ha öppna kvalitetsregister, där alla ska vara med och vi politiker ska vara skyldiga att ta del av dem inför våra beslut, sa Ylva Johansson (s).

– Vi vill ge mer pengar till äldrevården och psykiatrin, sa Erik Ullenhag (fp).

– Vi vill att kommunerna ska kunna anställa läkare, sa Ingrid Burman.

– Lägg ner landstingen, sa Kristina Axén Olin (m).

– Vi vill ha nationella riktlinjer för cancervården, sa Ylva Johansson.

– Vi vill att gömda flyktingar ska ha möjlighet till vård och behandling utan att riskera att bli anmälda, sa Jan Lindholm (mp).

– Vi vill ha ett nationellt husläkar-system, sa Erik Ullenhag som också sa att det system som Läkarförbundet föreslagit (Protos) är lösningen på de problem med bland annat tillgänglighet som finns i primärvården.

Frågan om huruvida målet en primärvårdsläkare per 1 500 invånare är realistiskt besvarades av i stort sett samtliga

Från vänster: Ingrid Burman (v), Ylva Johansson (s), Erik Ullenhag (fp), Kenneth Johansson (c), Kristina Axén Olin (m) och Maria Larsson (kd). (Jan Lindholm saknas på bilden.)

med ett »ja«. Maria Larsson (kd) ville dock inte binda sig vid absoluta tal utan påpekade att områden kan se olika ut, någonstans behövs högre läkartäthet och någon annanstans lägre. I den här frågan stack Jan Lindholm ut hakan och sa att det inte är just läkare som det behövs fler av (han inledde själv sitt inlägg med att säga att detta var väl som att svära i kyrkan här på Läkarestämman).

– Vår ambition är inte att människor ska bli mer sjuka och behöva mer vård. Tvärtom vill vi att människor blir friskare. Därför vill vi satsa på förebyggande

arbete, då är det andra yrkeskategorier, som är kunniga i till exempel kostvanor och motion, som behövs, sa Jan Lindholm.

Ingrid Burman var den enda som spontant nämnde forskning och utveckling.

– Vi måste öka möjligheten att forska även på denna nivå [i primärvården, reds anmärkning], sa hon. På så sätt skulle arbetet i primärvården bli mer stimulerande och fler skulle lockas att verka där.

10 procent av BNP-målet

Debattörerna fick också svara på hur stor del av BNP som bör läggas på sjukvården.

– Det primära målet är att se till att befolkningen är så frisk som möjligt. Det kan bli mer än 10 procent av BNP om man också inkluderar den förebyggande vården, sa Jan Lindholm.

Ingrid Burman stod fast vid målet på 10 procent. Ylva Johansson menade att andelen i varje fall borde vara mer än 9,2 procent.

– Men jag vill inte medverka till att vi binder oss vid en siffra, sa hon.

Det senare var en åsikt som delades av såväl Erik Ullenhag som Kenneth Johansson.

Kristina Axén Olin hade inte koll på procenten.

– Vi vill ge vården ett tillskott på 10,7 miljarder kronor de kommande åren, men jag måste gå hem och räkna på hur stor andel det blir.

Sara Gunnarsdotter

sara.gunnarsdotter@lakartidningen.se

Pris till blivande läkare

Under Riksstämmans sista dag delade Svenska läkaresällskapet tillsammans med sin kandidatförening ut priser.

Sebastian Thams, läkarstudent i Stockholm, fick 10 000 kronor för sin artikel »A role for MHC class I molecules in synaptic plasticity and regeneration of neurons after axotomy«, som publicerades i Proc Natl Acad Sci U S A, Dec 2004.

David Bäckström och Carl Eriksson, läkarstudenter i Umeå, fick dela på 7 000 kronor för sitt vetenskapliga projektarbete »Development of a biosynthetic conduit for surgical repair of the injured spinal cord«.

Från vänster: Läkarstudenterna David Bäckström, Carl Eriksson och Sebastian Thams.

»Allmänhetens kunskap om HIV och STD har minskat«

Den internationella aids-dagen uppmärksammades på Läkarstämman bland annat genom att premiärvisa en film av Staffan Hildebrand. I den liksom i flera talares anföranden framgick att människors kunskap om HIV och aids inte har ökat och att det finns en oroande utveckling av sexuellt överförbara sjukdomar.

II – Vi får fortfarande samma frågor nu som för 20 år sedan, sa Åsa Norelius, sacionom på Aids-jouren.

Fortfarande är människor oroade över smittorisker från offentliga toaletsitsar och att äta från samma tallrik som en smittad, berättade hon.

– Allmänhetens kunskap om HIV och sexuellt överförbara sjukdomar (STD) har minskat. Det finns en övertro på att det finns behandling i förebyggande syfte, som ett dagen efter-piller. Och alla ringer på måndagen när »skadan« redan kan vara skedd, sa Åsa Norelius.

Men även läkare ringer till Aids-jouren. Hon berättade om ett telefonsamtal från en läkare som ville ha råd om hur denne skulle ge HIV-positivt besked till en patient. När läkaren får frågan: »När ska du berätta detta?«, blir svaret: »Om en kvart«.

Åsa Norelius ser också en ökad mängd frågor från människor som velat testa sig men som blivit dåligt bemötta och till och med avvisade från sjukvården.

Satsning på ungdomsmottagningar

Folkhälsominister Morgan Johansson talade på symposiet om att Sverige har varit framgångsrikt vad gäller att begränsa spridningen av HIV, men att vi inte får låta oss nöja med det.

– En varningsklocka är ökningen av andra sexuellt överförbara sjukdomar och att medvetenheten har minskat. Jag

Foto: JIMMY ENIKSON

Staffan Hildebrands film »Vi och dom – att leva med HIV« i Sverige premiärvisades på Läkarstämman. Tre HIV-smittade människor berättar om hur det är att leva med HIV idag. »Eva« i filmen vill vara anonym. »Tyvärr« säger hon själv, men hon vill vara anonym på grund av människors fördomar mot sjukdomen. Filmen handlar i mångt och mycket om just det, att människors kunskap om HIV är densamma som för 20 år sedan. »Jag hoppas tankarna från de medverkande i filmen med mig som budbärare kan ge inspiration för att fortsätta arbetet kring HIV«, sa Staffan Hildebrand (lilla bilden).

Foto: URBAN ORZULEK

vill vända den trenden och väcka ungdomsgruppens medvetenhet. Jag tror att vi har diskuterat HIV-frågor alltför lite.

Morgan Johansson vill därför satsa på skolhälsovård och ungdomsmottagningar.

I dagarna lägger regeringen fram en proposition i vilken man vill att frivilligorganisationer ska fortsätta vara med i arbetet mot HIV och aids.

– Jag vill sätta frivilligorganisationernas arbete på säkrare mark och ge dem en mer långsiktig finansiering. Dessa organisationer har en stor del i de svenska framgångarna med att minska spridningen av HIV.

Morgan Johansson vill också ge kommuner och landsting friheten att själva bestämma om de vill ge gratis sprutor till narkomaner.

– Det är inte sprutor som gör människor till narkomaner lika lite som det är glas som gör människor till alkoholister.

Bättre vård för flyktingar

Ett annat område där Morgan Johansson vill se en förbättring är att alla nyanlända flyktingar ska få hälsoundersökning.

– Detta fungerar inte överallt. Dagens situation är inte acceptabel.

Han vill också att alla som har fått uppehållstillstånd ska få erbjudande om hälsosamtal och att detta ska ske automatiskt.

– Människor som är sjuka måste få veta att de är sjuka och få den hjälp som finns.

Sara Holfve

sara.holfve@lakartidningen.se

Pisksnärtskadades tidiga smärtor dåligt dokumenterade

II Dokumentera smärtan från början! Det är uppmaning till akutmottagningar och primärvård från Läkaresällskapets medicinska expertgrupp på Whiplashrelaterade skador (WAD).

Rehabiliteringsläkare Gunilla Brodda Jansen, som ingår i gruppen, säger att det ofta inte finns någon dokumentation alls om patientens skattning av smärta eller en bedömning av WAD-graden i

journaler från patientens första vårdkontakt efter olyckan som ledde till skadan. Detta försvårar den fortsatta handläggningen eftersom de tidiga insatserna är väsentliga för patientens möjlighet till normalisering.

– Ett tidigt strukturerat omhändertagande kan förbättra prognosen, säger Gunilla Brodda Jansen.

Gruppen, med representanter från så-

väl neurologi, ortopedi, anestesi som flera andra discipliner har arbetat på uppdrag av Whiplashkommissionen, som i sin tur är ett initiativ från försäkringsbolagen If, Folksam, Länsförsäkringar och Trygg-Hansa. I våras kom gruppen med konsensusdokumentet »Diagnostik och tidigt omhändertagande av Whiplashskador«. Hela dokumentet finns att läsa på www.whiplashkommissionen.org LT